

თამაზ ფუტკარაძე

სიკეთის მაღლი

(ეთერ კალანდარიშვილი გოლიაძისა, იოსებ კახიძე, ილია ცივაძე)

არსებობს ადამიანი, არსებობს სიკეთე და ბოროტება. ბოროტება ისე მომრავლდა, რომ ხანდახან ფიქრობ, ქვეყნად მარტო შური, ორგულობა, სისასტიკე, გაუტანლობა ბატონობსო! არადა, ქვეყნიერებას განაგებს ჩუმი, ხშირად შეუმჩნეველი და ბევრისგან მივიწყებული სიკეთე. ყველა ადამიანშია სიკეთისა და ბოროტების მარცვალი, მთავარი ისაა, რომელს აძლევ გაღვივების უფლებას. ბედნიერებაა იყო ბრძენი, მაგრამ უფრო მეტი ბედნიერებაა იყო კეთილი. შესაძლოა ცხოვრების აზრიც სიკეთის ქმნაშია, ისეთი სიკეთისა, რომელსაც არ ითვლიან, ისეთი სიკეთისა, რომლისთვისაც სამაგიეროს არ ითხოვენ! იქნებ სიკეთეა ის ფილოსოფიური კატეგორია, რომელიც ალამაზებს ქვეყნიერებას! იქნებ სიკეთე ტკბილი მოვალეობაცაა, ცხოვრების წესად რომ უნდა უქციო საკუთარ თავს! იქნებ სიკეთე ის ენაცაა, რომლის მოსმენაც შეუძლიათ სმენადაქვეითებულ ადამიანებს, ის თვალის ჩინია, უსინათლოსაც რომ დაანახებს?

საკუთარი თავი ბოროტად არავის მიაჩნია. ბევრია ადამიანი, რომელიც ცდილობს წარმოაჩინოს თავი სიკეთისმკეთებლად, მაგრამ ჩვენდასაბედნიეროდ არიან ადამიანები, რომლებსთვისაც სიკეთის ქმნა შინაგანი მოთხოვნილებაა. სიკეთის კეთებასაც სიბრძნე სჭირდება. კეთილი მარტო ის კი არ არის, ვინც სიკეთეს აკეთებს, არამედ ის – ვისაც ბოროტების ქმნა არ შეუძლია.

ამჯერად სამი ადამიანის შესახებ მინდა მოვუთხრო მკითხველს. ერთ-ერთი მათგანი უკეთილშობილესი და სათნო ქალბატონია. მკითხველს მინდა შევთავაზო მასთან დაკავშირებული ერთი საინტერესო ამბავი:

1987 წელი!

მეოთხე კურსის სტუდენტი უცნობი ქალბატონისაგან იღებს წერილს!

წერილი სასეა წარმატებული ადამიანებისადმი სიყვარულით, გულწრფელობით, უმეცრების უღრანი ტყიდან ახალგაზრდების გამოყვანის სურვილით, ოპტიმიზმით, კეთილშობილების გრძნობით და ეს ყველაფერი ნაღვლია, არა მოჩვენებითი! წერილი მასწავლებელია არა მარტო კეთილშობილების სიყვარულის, არამედ ამ სიყვარულის პოვნისა!

ღმერთო! ამ წერილს ავტორი ქალი აქვს იყო შექმნილი.
 ესე იგი, რომ წინათობი ნიშნებით, ხელს თანხები სწავნიან. ვ
 ჩაიბნეოთ შექმნი და შექმნი მხარეებზე, უნდა ნიშნად შიშის.
 მოკვლე მხარეებზე, ეს შიშის მოკვლე და ამ არსებით კონსტრუქციას
 ყველაზე სუვერენი ავიღებთ მოვანს. კონსტრუქციის ღმერთო ნიშნით ყოვე
 თვეში ინსტიტუტის რამდენიმე დროითი კომპლექსი ვა შეიქმნა.
 მე ამის საშუალებას ვაძლავს და იქვე მხარე ვიქმნა ღმერთო
 სწავლის. თუ ღმერთი ვინაობს ის ვინაობს ესე კონსტრუქციის უნდა იყოს.
 მხარე, რომ ის იქნება თუ ვინაობს მხარე კონსტრუქციის. ვ ის ვინაობს,
 რომ აქვს მხარე მოვანი ნიშნით მხარე სხვა იმეტირებს ქვეყნის
 ეს იქნება საშუალო ღმერთი.
 თანამ! ამ წერილს მოვანი და იქვე მხარე ვინაობს, თუ
 ხოლოც ვინაობს ის მოიქცება, თითოეტი ხელს ვინაობს მხარე
 წერილს და თუ იქნება, რომ წესიერად ვინაობს სწავლის.
 კონსტრუქციის, იქნება ხელს ვინაობს და კონსტრუქციის მხარე
 სხარე და ვინაობს აქვე იქნება, რომ ვინაობს ვინაობს.
 აქვე ხელს ვინაობს ვინაობს.

ამ წერილის ავტორი ქალბატონი ეთერ გოლიაძეა, ჩემი მეგობრის ლია გოლიაძის დედა! ჩემი მეგობრის ბადრი თევზაძის სიდედრი!

უძვირფასესო ადამიანო! გთხოვთ დაგვიანებით მიიღოთ
 მადლიერება თქვენი მგრძობიარე, ახალგაზრდებზე
 მზრუნველი კეთილი გულისათვის, ცოდნიერების სიყვარუ-
 ლისათვის, სიკეთისათვის! განუზომელია ჩემი მადლიერება.
 თქვენი კეთილშობილების შემდეგ არ არსებობს საზომი იმ
 სიკეთისა და სიყვარულისა, რომელიც თქვენ მე მომანიჭეთ!
 სიკეთე, რომლის მაგალითსაც იძლევი, განდა ჩემი
 ცხოვრების საფუძველი. ყოველთვის მახსოვდით, არასდროს
 დამვიწყებინართ, თუმცა მრავალი წლის შემდეგ
 გეხმინებით. თქვენი ვინაობაც ხომ მრავალი წლის შემდეგ
 გავიგე ჩემი გამორჩეული მეგობრის თამარ ჩამბასაგან!

თქვენი კეთილშობილება ჩანს საპასუხო წერილშიც:
 „თამაზ შვილო! მე ესლა ისეთ ასაკში ვარ, რომ ყოველი დღე და საათი უფლის
 საჩუქარია და სიცოცხლის ამ ბოლო დღეებში უზომოდ გამახარე, არა იმიტომ რომ
 ზედმეტად გააზვიადე ჩემი სიკეთე რითაც შენ არ გისარგებლია ისეთი არაფერი
 დამიმსახურებია, რაც თქვენ მომანერეთ. სიკეთის კეთებასაც დიდი სიფრთხილე
 სჭირდება, ამას გვიან მივხვდი და გამახარა იმ ამბავმა, რომ ნაწყენი არ ხარ ჩემზე.
 განვიცდიდი ცუდად ხომ არ შევეხე თქვენს თავმოყვარეობას ხოლო გამაკვირვა იმ ამბავმა
 რომ ოთხი ათეული წლის მანძილზე ინახავდი ჩემს წერილს, რამაც დამარწმუნა თქვენს
 გულწრფელობაში. ვისურვებდი თქვენი მსგავსი ადამიანები ბევრი იყოს და მაშინ ადვილი

იქნებოდა ამ სამყაროში ცხოვრება. მადლობა, მადლობა სიხარული და სიყვარული არ მოგაკლოს უფალმა თქვენ და თქვენ ოჯახს“

მადლობა ქალბატონო ეთერ, რომ თქვენი კეთილშობილური საქმით გვასწავლეთ - როგორ უნდა ვიცხოვროთ, როგორ უნდა ვთესოთ სიკეთე, როგორ უნდა ვიოცნებოთ! ეს ცხოვრების გაკვეთილია, რომლის ჩატარება მხოლოდ თქვენნაირ კეთილშობილ ადამიანებს შეუძლიათ! არ ვიცი ჩემს ასაკში რამდენად გამართლებულია პირობის მოცემა, მაგრამ მაინც გპირდებით დარჩენილ დროში გავამართლო თქვენი ის მოლოდინი, რომელიც ჩემს მიმართ დაახლოებით ოთხი ათეული წლის წინ რომ გაგიჩნდათ! გისურვებთ ჯანმრთელობას, ბედნიერებას და ხანგრძლივ სიცოცხლეს!

იოსებ კახიძე. მეგობრობისა და მეგობრების მეზაირახტრე იოსებ (იოსკა) კახიძის

იოსებ კახიძე მეუღლე ჟუჟუნასთან და შვილებთან: მარინე, ქეთევან და გიო კახიძეებთან ერთად

სახელი საყოველთაოდ იყო ცნობილი მის მშობლიურ ქობულეთსა თუ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში. იგი იყო უღალატო მეგობარი, ღირსებითა და პატიოსნებით, პრინციპულობითა და შინაგანი თავისუფლებით გამორჩეული, სევდისა და ჭირ-ვარამის გამზიარებელი, გაჭირვებულთა ქომაგი, ქვეყნისა და კუთხის პატრიოტი. ნაადრევად წავიდა იგი წუთისოფლიდან. სულ რაღაც ხუთი ათეული წელი იცოცხლა, მაგრამ ბევრი მოასწრო. იოსკა იყო დაღლილი გულით, მაგრამ სიკეთის კეთების სურვილით მოსიარულე იშვიათი კაცი. იგი იყო იმ მცირერიცხოვან ადამიანთა შორის, სხვისი გასაჭირის გულთან ახლოს მიტანა რომ შეუძლო. სხვისი ტკივილი მას საკუთარ ტკივილად მიაჩნდა, სხვისი სიხარული - საკუთარ ბედნიერებად. უანგაროდ, უჩუმრად, სხვისაგან შეუმჩნევლად აკეთებდა სიკეთეს, გვერდში ედგა ყველას, მტერსაც და მოყვარულსაც. ყველას არ გაუმარ-

თლა ჰყოლოდა ისეთი გამგები, სანდო, ყურადღებიანი და მოსიყვარულე მეგობარი, როგორც შენ იყავი. სწორედ ამიტომ ჩემს თავს იღბლიანად მივიჩნევდი!

იგი იყო ერთ-ერთი პირველი ბიზნესმენი 1990-იანი წლების საქართველოში. მისი ხელშეწყობით არაერთმა ადამიანმა აიდგა ფეხი და გაიკვალა ცხოვრების გზა. იოსებ კახიძის პირადმა მაგალითმა და ცხოვრებისეულმა გზამ ჩემზე მოახდინა უდიდესი გავლენა.

ჩვენი ურთიერთობა 1990-იანი წლების დასაწყისიდან დაიწყო. მისი ქალიშვილი მარინა იმხანად აბიტურიენტი იყო. სწორედ მაშინ ჩაეყარა საფუძველი ჩვენს მეგობრობას. ერთხელაც დამავალდებულა, შენი მეგობრები უნდა მასტუმროო. თარიღზე არ შევთანხმებულვართ და ერთ დღეს სრულიად მოულოდნელად, ყოველგვარი გაფრთხილების გარეშე რვა კაცით (რომლებსაც თავად არ იცნობდა) დავადექი თავს. უზომოდ გაიხარა, შეირგო და შეგვარგო, ბოლოს კი ყველა სტუმარს ძვირადღირებული საჩუქრები ჩამოურთიგა.

იოსებ კახიძე მეგობრობის ჭეშმარიტი განსახიერება იყო. ყველაზე იღბლიან ადამიანად ვთვლიდი საკუთარ თავს, რომ ბედმა მარგუნა მასთან მეგობრობა. მისი სახით იყო „კაცი, ვინც შეშვენიოდა კაცთა კაცობას“. აბა როგორ უნდა დაივიწყო ჩემო იოსკა შენი

სიკეთე, როცა თხილნარის მეურნეობაში მესტუმრე და საცხოვრებელი სახლი საჩუქრად შემომთავაზე: „ორსართულიანი სახლი მაქვს ჩაქვში, ლურსმანი არაა მისაჭედებელი, შედი და იცხოვრო“. მნიშვნელობა არა აქვს, ვისარგებლე თუ არა ამ სიკეთით, მაგრამ შენ ეს გულით შემომთავაზე. აი, ამიტომ იყავი შენ იშვიათი და დიდი ადამიანი. სიკეთეს დათვლა არ უყვარსო, ამბობდი. მართალიც იყავი. სიკეთეს დათვლა არ უყვარს, მაგრამ დამახსოვრება კი უნდა. როცა ვიღაც გეხმარება, ეს უნდა დააფასო, დაიმახსოვრო და გადასცე მომავალ თაობას. ჩვენ ეს გვახსოვს, მაგრამ ვერასოდეს შევძლებთ შესაფერისი მაღლობა გადაგიხადოთ შენი სიკეთისათვის.

სამწუხაროდ მალე შეწყდა იოსებ კახიძის სიცოცხლე. იგი 2000 წელს, 52 წლის ასაკში გარდაიცვალა. მის მეუღლეს - ჟუჟუნას თითქოს ცალი ფრთა მოსტეხესო, ისეთ მდგომარეობაში დარჩა. ძალიან ბევრ ადამიანს დაწვავილა გული მისმა უდროო გარდაცვალებამ. იგი ხომ უამრავ ადამიანს უყვარდა! ერთმა გულშემატიკვარმა ისიც კი თქვა: „ეს კაცი მარტო გული იყო ფეხებგამობმული“.

იოსებ კახიძისნაირი ადამიანები ასე ნაადრევად არ უნდა კვდებოდნენ. თუმცა ახსნაც აქვს ალბათ: იმიტომ კვდებიან ადრე იოსებისნაირი ადამიანები, რომ უფრო კარგად დავიწყებთ - რა არის სიკეთე, სიყვარული, სიქველე, კეთილშობილება.

სტუმრად კახიძეების ოჯახში (2023 წ. 29 აგვისტო)

დაგვიანებული მაღლობა ილია ცივაძეს!

ჩვენს მეხსიერებაში მყარადაა შემონახული წინაპართა მონათხრობი ერთი დიდბუნოვანი კაცის შესახებ, რომელიც ურთულეს პერიოდში ხელმძღვანელობდა ბობოყვათის კოლმეურნეობას და მოქალაქეობრივი გმირობის მაგალითს აძლევდა გარშემო მყოფთ. ეს კაცი იყო ილია ცივაძე, ბობოყვათის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე 1950-იან წლებში. წარმოუდგენლად სასიამოვნოა იმის გაცნობიერება, რომ ილია ცივაძის სახით იყო ადამიანი, რომელიც უანგაროდ არიგებდა ისეთ ფასდაუდებელ საჩუქრებს, როგორიცაა სიკეთე, მგრძობელობა, გულისხმიერება, თანადგომა. მან მიანიჭა ჩვენს ბაბუას, წელათიდან ბობოყვათში ჩასახლებულ ზექერია ფუტკარაძის ოჯახს მომავლის იმედი, განუმტკიცა რწმენა, და ფართოდ გაუხსნა სიყვარულის კარები ახალ გარემოში დასამკვიდრებლად. ბარის ცხოვრებას შეუჩვეველ-გამოუცდელნი დაასახლა ბობოყვათში და ყველანაირად შეუწყო ხელი მათ ადაპტაციას ახალ პირობებში.

იმ დროის (1930-1950-იანი წლები) ბობოყვათი სხვა სოფლებთან ერთად მრავალი გამოწვევის წინაშე იდგა. საყოველთაო შიმისა და უნდობლობის ატმოსფერო გაუსაძლისს ხდიდა ცხოვრებას. ადამიანი სრულიად დაუცველი იყო. ბაბუაჩემის გადმოცემით, ილია ცივაძე მშრომელ კაცს მოუვლინა იმედად და თანასოფლელებს საკუთარი აზრის დაცვის, შემწყნარებლობის, ერთმანეთისადმი ნდობის განმტკიცებისაკენ მოუწოდებდა. იგი იყო გამბედავი, სამართლიანი, გულისხმიერი ადამიანი. ცდილობდა გამკლავებოდა ძალმომ-

რეობას და უსამართლობას. ეს იმ დროისათვის მოქალაქეობრივი გმირობის ტოლფასი იყო, რაც ნათლად გამოჩნდა ზექერია ფუტკარაძის მიმართ მის დამოკიდებულებაშიც.

მაღალმთიანი აჭარის სოფელ წელათში მცხოვრები ზექერია სასწაულებრივად გადაურჩა 30-ნი წლების რეპრესიებს. რამდენჯერმე იყო მისი დაპატიმრების მცდელობა. ერთხელაც, სოფელში მარხილის კეთების პროცესში გამოეცხადნენ უცნობი პირები (უშიშროების სამსახურის წარმომადგენლები) და თურქეთთან კავშირი დასდეს ბრალად. მეორედ შუადამისას დაადგნენ თავს და ლამის ნახევრად შიშველი ჩაიყვანეს სოფლისგან ცოტა მოშორებით, მდ. ჩირუხისწყლის ნაპირზე, დიდხანს აწამებდნენ და კატეგორიულად ითხოვდნენ „თანამშრომლობას“. ზექერია ახლაც ღირსების და მოწოდების სიმადლეზე დარჩა და შეთავაზებულ მატერიალურ კეთილდღეობაზე მტკიცე უარი განაცხადა. თანამოძმეების ღალატი, იმ დროისათვის მოდად ქცეული „ჩაშვება“ და ცილისწამება შეუთავსებელი აღმოჩნდა ღირსეული კაცის მორალურ პრინციპებთან.

ბოხოყვათში საცხოვრებლად გადასულს გაუხსენეს ეს ურჩობა და 1951 წ. 29 ნოემბერის ბრძანებულებით გადაასახლეს შუა აზიაში. სწორედ ამ დროს გამოჩნდა ილია ცივაძის მოქალაქეობრივი გმირობის ტოლფასი გამბედაობა. ბაბუაჩემის გადმოცემით, იგი ყოველთვის პოულობდა გამამხნეველ სიტყვებს, ეძებდა გზებს დაუცველი ადამიანების დასაცავად.

გადასახლებულ ზექერიას ოჯახს ბოხოყვათში დარჩა ერთი ძროხა. ილია ცივაძეს გაეყიდა ეს ძროხა, თანხა შეენახა და რეპრესიიდან დაბრუნებულს უკლებლივ გადასცა იგი. უფრო მეტიც, შესთავაზა სამოსახლო მისთვის და მისი შვილებისათვის, მაგრამ ზექერიამ ისევ მშობლიურ სოფელში დაბრუნება არჩია.

ილია ცივაძის ადამიანურობა, ზნეკეთილობა და ხელმძღვანელის კომპეტენცია მაგალითია 1950-იანი წლების შემდგომი თაობებისათვის. ჩვენ, ზექერია ფუტკარაძის შთამომავლები გულწრფელ მაღლობას ვუხდით ასეთი მგრძნობელობისათვის, ყურადღებისათვის, ზრუნვისათვის, იმ რთული გზისათვის, რომელიც გაიარეს და სხვებსაც გაუადვილეს ამ გზის გავლა. ვინ იცოდა, თუ არა ხელმძღვანელმა, რომ სოფლის თავკაცობა იყო დიდი პასუხისმგებლობა, რომელიც მოითხოვდა უდიდეს ნებისყოფას, ძალასა და ენერჯიას. ილია ცივაძემ მშვენივრად შეასრულა ეს მისია. მას უხაროდა თანასოფლელების წარმატება და უმკლავდებოდა მათ წარუმატებლობას, მხარს უჭერდა მათ სასოწარკვეთილობის დღეებში და საკუთარი თავის რწმენას უმტკიცებდა მაშინაც კი, როცა სიტუაცია იყო გამოუვალი. ამიტომაცაა რთული მის შესახებ საუბარი, რადგან სიკეთის ლამაზად გამოხატვის უნარი ყველას არ გააჩნია, განსაკუთრებით მაშინ, როცა ჭარბობს ემოციები.

ილია ცივაძის შთამომავლობას შეუძლია იამაყოს ასეთი წინაპრით. ჩვენ, კი, ზექერია ფუტკარაძის შთამომავლებს, გვინდა მაღლობა გადავუხადოთ იმისათვის, რომ იგი გამოჩნდა ჩვენი წინაპრების ცხოვრებაში და ზრუნვითა და სიყვარულით ეპყრობოდა ახალდამკვიდრებულებს. მაღლობა იმისათვის, რომ ჩვენს წინაპრებს აჩუქა ის, რაც გაცილებით უფრო ძვირფასია, ვიდრე მატერიალური ფასეულობა. ასეთი ადამიანურობა შეკვეთით არ მოდის, არც ისწავლება. იგი ღვთის საჩუქარია მხოლოდ ასეთი ზნეკეთილი ადამიანებისათვის.

ილია ცივაძის მაგალითი გვასწავლის, რომ არ დავკარგოთ დრო ცუდ ფიქრებზე და მხოლოდ პოზიტიური საქმის კეთებას მივუძღვნათ ჩვენი სიცოცხლე, თუმცა ილია ცივაძის სიკეთის ფონზე ამის გაკეთება ერთობ ძნელია.